

Paljude inimeste tervisekahjustustest või hukkumisest jää tekkimisel või lagunemisel põhjustatud hädaolukorra lahendamise plaan

1. Sissejuhatus

Paljude inimeste tervisekahjustustest või hukkumisest jää tekkimisel või lagunemisel põhjustatud hädaolukorra lahendamise plaan (edaspidi *plaan*) sätestab hädaolukorra lahendamise korralduse paljude inimeste tervisekahjustuste või hukkumise korral jää tekkimisel või lagunemisel.

2. Plaanis kasutatud mõisted

2.1 Paljude inimeste hukkumist või tervisekahjustuste tekkimist jää tekkimisel või lagunemisel käsitletakse hädaolukorrana, kui see leiab aset territoriaalmere lahtedel või piiriveekogudel või siseveekogudel, ohustab paljude inimeste elu või tervist ning mille lahendamiseks on vajalik mitme asutuse või nende kaasatud isikute kiire kooskõlastatud tegevus.

2.2 Hädaolukorra lahendamine käesoleva plaani mõistes hõlmab tegevusi, mille eesmärk on esmajärjekorras tõrjuda ja kõrvaldada oht paljude inimeste elule või tervisele.

2.3 Pääste- ja koordineerimiskeskus (*Joint Rescue Coordination Centre, JRCC*) on üksus, mis vastutab otsingu- ja päästetöö tõhusa korralduse edendamise eest ning otsingu- ja pääste operatsioonide koordineerimise eest kogu otsingu- ja päästepiirkonnas.

2.4 Otsingu- ja pääste allkeskus (*Maritime Rescue Sub-Centre, MRSC*) on üksus, mis allub otsingu- ja päästetööde korral Pääste- ja koordineerimiskeskusele (JRCC Tallinn) ning mille ülesandeks on täiendada keskuse tegevust otsingu- ja päästepiirkonnas kindlaksmääratud rajoonis /vastutusosalal.

2.5 Otsingu- ja päästepiirkond (*Search and Rescue Region, SRR*) on riikidevaheliste lepingutega kindlaksmääratud suurusega ala, mille piires osutatakse otsingu- ja päästeteenuseid.

2.6 Sündmuskoht on otsingu- ja päästepiirkonnas olev ala, kus teostatakse otsingu- ja päästetöid.

2.7 Otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator (*Search Mission Coordinator, SMC*) on vastava koolituse saanud isik, kes on määratud juhtima konkreetse juhtumi otsingu- ja pääste (SAR) operatsioone otsingu- ja päästepiirkonnas.

2.8 Otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaator (*On-Scene Coordinaator, OSC*) on vastava koolituse saanud isik, kes on määratud juhtima otsingu- ja päästeoperatsioone kindlaksmääratud otsingurajoonis.

2.9 **Lennutegevuse koordinaator (ACO)** on vastava väljaõppe saanud isik, kes on määratud koordineerima erinevate õhusõidukite tegevust otsingu- ja päästeoperatsioonidel kindlaksmääratud otsingurajoonis tihedas koostöös OSC-ga.

2.10 **Päästesündmus** on ootamatu olukord, mis vahetult ohustab füüsiliste või keemiliste protsesside kaudu inimese elu, tervist, vara või keskkonda tulekahju, loodusõnnetuse, plahvatuse, liiklusõnnetuse, keskkonna reostuse või muu sarnase olukorra korral. Paljude inimeste tervisekahjustused või hukkumine jää tekkimisel või lagunemisel on käsitletav päästesündmusena.

2.11 **Päästetöö** on päästesündmuse toimumisel, ohu tõrjumisel ja kõrvaldamisel ning päästesündmuse tagajärgede leevendamisel maismaal ja siseveekogudel viivitamata rakendatavad, vältimatud ja edasilükkamatud tegevused.

2.12 **Keeluala** on eluohtlik ala, kus viibivale inimesele antakse korraldus alalt väljumiseks ning kuhu sisenemine on keelatud.

2.13 **Ohuala** on eluohtlik ala, kus viibiv inimene päästetakse või evakueeritakse ning kuhu võib siseneda vaid asjakohast väljaõpet omav ja kaitsemeetmeid kasutav inimene päästetöö juhi antud ülesande täitmiseks.

2.14 **Turvaala** on ala, kus viibiv inimene evakueeritakse või antakse korraldus varjumiseks ning kuhu lubatakse ainult päästetööga otseselt seotud inimesed ja päästetöö juhi lubatud inimesed ja tehnika.

2.15 **Hoiatusala** on ala, kus viibivat inimest teavitatakse ja hoiatatakse päästesündmuse mõjudest ning kust ta vajaduse korral evakueeritakse.

2.16 **Sündmuskoht** on keelu-, ohu- ja turvaalast koosnev päästetöö juhi poolt määratud ala, kus võivad viibida vaid päästetööga otseselt seotud inimesed ja päästetöö juhi lubatud inimesed ja tehnika, kus paiknevad kannatanud ja asitõendid ning esinevad sündmusest põhjustatud kahjustused.

3. Hädaolukorra lahendamise korraldus

3.1 Paljude inimeste tervisekahjustustest või hukkumisest jää tekkimisel või lagunemisel territoriaalmere lahtedel või piiriveekogudel põhjustatud hädaolukorra lahendamist juhib kuni otsingu- ja päästetööde lõpuni Politsei- ja Piirivalveamet. Politsei- ja Piirivalveametil on õigus kaasata hädaolukorra lahendamisele asutusi ja isikuid arvestades nende asutuste ja isikute pädevust.

3.2 Paljude inimeste tervisekahjustustest või hukkumisest jää tekkimisel või lagunemisel siseveekogudel põhjustatud hädaolukorra lahendamist juhib hädaolukorra lahendamist alates päästetööde teostamise algusest kuni päästetööde lõpuni Päästeamet või päästekeskus (edaspidi koos nimetades *päästeasutus*) kellel on õigus kaasata hädaolukorra lahendamisele asutusi ja isikuid arvestades nende asutuste ja isikute pädevust ning volitusi.

3.3 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjon, regionaalne kriisikomisjon ja kohaliku omavalitsuse kriisikomisjon abistavad vajadusel oma tegevuspiirkonnas Politsei- ja Piirivalveametit või päästeasutust hädaolukorra lahendamisel.

4. Hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuur

4.1 Politsei- ja Piirivalveamet moodustab juhtimisstruktuuri hädaolukorra lahendamise juhtimise korraldamiseks sõltuvalt hädaolukorra olemasolevate või võimalike tagajärgede ulatusest:

- 4.1.1 sündmuskohal või;
- 4.1.2 prefektuuri tööpiirkonna ulatuses;
- 4.1.3 üleriigiliselt.

4.2 Päästeasutus moodustab juhtimisstruktuuri hädaolukorra lahendamise juhtimise korraldamiseks sõltuvalt hädaolukorra olemasolevate või võimalike tagajärgede ulatusest:

- 4.2.1 sündmuskohal;
- 4.2.2 päästeskuse tegevuspiirkonna ulatuses;
- 4.2.3 üleriigiliselt.

5. Hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste ja isikute ülesanded

5.1 Politsei- ja Piirivalveamet:

- 5.1.1 juhib hädaolukorra lahendamist ning teeb otsingu- ja päästetööd hädaolukorra korral territoriaalmere lahtedel või piiriveekogudel;
- 5.1.2 moodustab hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuurid ning otsustab teiste asutuste ja isikute kaasamise;
- 5.1.3 määrab hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuuri töökorralduse ning tagab juhtimisstruktuuri toimimise, sealhulgas selleks vajalikud sideskeemid ja –vahendid;
- 5.1.4 koordineerib hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute tegevusi;
- 5.1.5 koordineerib hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressurside kaasamist ja kasutamist, sealhulgas tagab logistilise toe sündmuskohal (toitlustus, sanitaartingimused, hügieen, muu vajalik);
- 5.1.6 kogub ja analüüsib hädaolukorra lahendamiseks vajalikku teavet;
- 5.1.7 jälgib ja analüüsib hädaolukorra lahendamisega seotud sündmuste arengut;
- 5.1.8 korraldab hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute teabevahetust, sealhulgas korraldades sidepidamise sündmuskohal;
- 5.1.9 korraldab koostööd välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega hädaolukorra lahendamisega seotud küsimustes;
- 5.1.11 korraldab koostööd omavalitsusüksustega hädaolukorra lahendamisel;
- 5.1.11 annab käitumisjuhiseid ja teavitab avalikkust hädaolukorra lahendamisest;
- 5.1.12. omab ülevaadet hädaolukorra lahendamisel kasutatavatest enda ning teiste asutuste ja isikute ressursidest. Koostab selleks vastava ressursikataloogi, kus on ülevaade asjaomaste asutuste ja isikute tehnilistest ressursidest koos personali kontaktandmetega ning uuendab ressursikataloogi vähemalt üks kord aastas.

5.2 Päästeasutus osaleb hädaolukorra lahendamisel territoriaalmere lahtedel või piiriveekogudel.

5.3 Päästeasutus:

- 5.3.11 juhib hädaolukorra lahendamist hädaolukorra korral siseveekogudes ja teeb päästetööd;
- 5.3.12 määrab keeluala, ohuala, turvaala ja hoiatusala.
- 5.3.13 moodustab hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuurid ning otsustab teiste asutuste ja isikute kaasamise;
- 5.3.14 määrab hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuuri töökorralduse ning tagab juhtimisstruktuuri toimimise, sealhulgas selleks vajalikud sideskeemid ja – vahendid;
- 5.3.15 koordineerib hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute tegevusi;
- 5.3.16 koordineerib hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressursside kaasamist ja kasutamist, sealhulgas tagab logistilise toe sündmuskohal (toitlustus, sanitaartingimused, hügieen, muu vajalik);
- 5.3.17 kogub ja analüüsib hädaolukorra lahendamiseks vajalikku teavet ja hädaolukorra lahendamisega seotud ja selle käigus kogutud teavet;
- 5.3.18 jälgib ja analüüsib hädaolukorra lahendamisega seotud sündmuste arengut;
- 5.3.19 koordineerib õhusõiduki õnnetuse ohvrite ja nende lähedaste abistamist;
- 5.3.20 koondab koostöös teiste asutuste ja juriidiliste isikutega hinnangud hädaolukorra mõjudest elutähtsatele teenustele;
- 5.3.21 korraldab hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute teabevahetust, sealhulgas korraldades sidepidamise sündmuskohal;
- 5.3.22 korraldab koostööd välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega hädaolukorra lahendamisega seotud küsimustes;
- 5.3.23 korraldab koostööd omavalitsusüksustega hädaolukorra lahendamisel;
- 5.3.24 annab käitumisjuhiseid ja teavitab avalikkust hädaolukorra lahendamisest;
- 5.3.25 omab ülevaadet hädaolukorra lahendamisel kasutatavatest enda ning teiste asutuste ja isikute ressurssidest.

5.4 Terviseamet:

- 5.4.1. koordineerib vajadusel hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud tervishoiuteenuseosutajate tegevust;
- 5.4.2. koordineerib vajadusel hädaolukorra lahendamiseks vajalike täiendavate tervishoiu ressursside kaasamist.

5.5 Tervishoiuteenuse osutajad tagavad kannatanutele vajalike tervishoiuteenuste osutamise.

5.6 Teistes õigusaktides sätestatud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste ja isikute pädevused ja volitused kehtivad ka hädaolukorra lahendamisel.

6. Hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste ja isikute teabevahetuse korraldus

6.1 Paljude inimeste tervisekahjustustest või hukkumisest jää tekkimisel või lagunemisel territoriaalmere lahtedel ning piiriveekogudel ning selle tekkimise vahetust ohust teavitab Siseministeeriumi teabe- ja analüüsiosakonda Politsei- ja Piirivalveamet.

6.2 Siseministeeriumi teabe- ja analüüsiosakond edastab Politsei- ja Piirivalveametilt saadud teabe paljude inimeste tervisekahjustustest või hukkumisest jää tekkimisel või lagunemisel

territoriaalmerel lahtedel ning piiriveekogudel ning selle tekkimise vahetust ohust viivitamata telefoni või muu sidevahendi teel:

6.2.1 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehele, tema äraolekul Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe asetäitjale;

6.2.2 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe, tema äraolekul Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe asetäitja korraldusel kriisikomisjoni liikmetele;

6.2.3 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe, tema äraolekul Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe asetäitja korraldusel teistele asjassepuutuvatele ametiisikutele, asutustele ja juriidilistele isikutele;

6.2.4 Kaitse-, Keskkonna-, Majandus- ja Kommunikatsiooni- ning Sotsiaalministeeriumile.

6.3 Hädaolukorra lahendamisel territoriaalmere lahtedel või piiriveekogudel osalevate asutuste ja isikute vahelist teabevahetust hädaolukorra lahendamise ajal korraldab ja koordineerib Politsei- ja Piirivalveamet.

6.4 Hädaolukorra lahendamisel siseveekogudel osalevate asutuste ja isikute vahelist teabevahetust hädaolukorra lahendamise ajal korraldab ja koordineerib päästeasutus.

6.5 Politsei- ja Piirivalveamet ning päästeasutus korraldab hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste või isikute teabevahetust:

6.5.1 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjonis;

6.5.2 regionaalses kriisikomisjonis;

6.5.3 hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuuris;

6.5.4 hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute vahel.

7. Avalikkuse teavitamise korraldus

7.1 Avalikust teavitab territoriaalmere lahtedel või piiriveekogudel aset leidva hädaolukorra vahetust ohust, hädaolukorrast ning hädaolukorra lahendamisest Politsei- ja Piirivalveamet.

7.2 Avalikust teavitab siseveekogudel aset leidva hädaolukorra vahetust ohust, hädaolukorrast ning hädaolukorra lahendamisest päästeasutus.

7.3 Avalikkuse teavitamisel on vajalik kindlustada järgneva teabe kättesaadavus:

7.3.1 ülevaade hädaolukorrast ja kahjustatud piirkondadest;

7.3.2 info tegevustest elutähtsate teenuse taastamisel sh elutähtsa teenuse võimalik katkestuse piirkond, käitumisjuhised katkestuse korral ja taasteaeg;

7.3.3 info hädaolukorra lahendamisega seotud asutustest ja isikutest;

7.3.4 käitumisjuhised ohuolukorras tegutsemiseks;

7.3.5 hädaolukorra kohta info jagamise viisid.

7.4 Avalikkuse teavitamisel on vajalik tagada:

7.4.1 väärinfo ja spekulatsioonide ümberlukkamine;

7.4.2 hädaolukorra kohta infojagamise viisidest teavitamine.

7.4 Teavituskava avalikkuse teavitamise korraldamiseks koostab koostöös hädaolukorra lahendamisele kaasatavate asutustega Politsei- ja Piirivalveamet ning päästeasutus.

Teavituskava koostamist nõustab valitsuse kommunikatsioonibüroo. Teavituskava kinnitab hädaolukorra lahendamist juhtiv asutus. Teavituskava on enne selle kehtestamist heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni kriisikommunikatsiooni töögrupi juhi poolt.

8. Rahvusvahelise koostöö korraldus hädaolukorra lahendamisel

8.1 Hädaolukorra lahendamiseks vajaliku rahvusvahelise abi kaasamise õigus on Vabariigi Valitsusel.

8.2 Hädaolukorra lahendamiseks vajalikku rahvusvahelist abi võib taotleda hädaolukorra lahendamist juhtiv asutus, kui selline võimalus on sätestatud välislepingus.

8.3 Rahvusvahelise abi taotlus esitatakse kas otse välisriigile või rahvusvahelisele organisatsioonile.

8.4 Rahvusvahelist koostööd hädaolukorra lahendamisel osalevate välisriikide, sealhulgas välisriikide välisesindustega Eesti Vabariigis ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, sealhulgas nende esindustega Eesti Vabariigis korraldab Politsei- ja Piirivalveamet või Päästeamet, teavitades rahvusvahelisest koostööst Siseministeriumi ja Välisministeriumi.

9. Kulude hüvitamise korraldus

9.1 Esmase kulude katteallikana nähakse ette hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste eelarvelised vahendid.

9.2 Tervishoiuteenuse osutajatele kaetakse tervishoiuteenuse osutamise kulud ravikindlustuse eelarvest või riigieelarves vältimatu abi osutamiseks ettenähtud vahenditest.

9.3 Vahendite mittepiisavusel või puudumisel esitatakse taotlus kulude katmiseks Vabariigi Valitsuse reservist vastavalt Vabariigi Valitsuse reservist raha eraldamise ja selle kasutamise korrale.